

**Eszterházy Károly College
Doctoral School of Educational Sciences
Doctoral School Leadership:
Dr. Pukánszky Béla, DSc, professor
Dr. Bárdos Jenő, DSc, professor emeritus,
director**

Doctoral Dissertaton (PhD) Thesis

Szentes Erzsébet

**Examination of Career Socialization
Opportunities in Higher Education**

Supervisor:

Dr. Ludányi Ágnes, college professor

Eger, 2016

INTRODUCTION

The aim of the research reported here has been to examine the internal and external factors that affect vocational socialization and to gain insight into the nature of decisions that pertain to different career stages in the context of formal education in Romania where Hungarian is the language of instruction. Research was conducted among senior secondary-school students and students in higher education. We have studied the factors that affect decisions made by senior secondary school students about their further studies in higher education prior to their secondary school final examinations and their preferences regarding the criteria they primarily consider in their career choices at a time when such decisions need to be made. In the study of students already in higher education we examined the factors involved in the decisions they had already made and the objectives and expectations they had regarding the studies they were pursuing. We were also interested to unravel the complex system of relationships operative in a bilingual educational context of a social and linguistic minority which were particularly relevant for students' further studies and the language of instruction.

In order to complete the goals of our research, we conducted studies in two different age groups. The two populations comprised two different groups of students that differed in age and life situation. One population was composed of senior secondary-school students about to take their final examination and another consisted of first-

year students in higher education. Research was conducted in two phases. The study conducted in the public education context involved 743 students in the first phase and 1301 students in the second. The study conducted in the higher education context involved 243 students in the first phase and 362 students in the second.

The measurement devices employed were in part self-designed and in part standard questionnaires. Data obtained were processed by descriptive and analytic methods to reveal interrelationships. Our research results allow us to present a description of the intents of students in the sample to pursue higher education studies, aspects of their choice of the language of education and the factors and preferences that influenced their choices of higher educational institutions and of major subjects. We also compared classic preference systems published in the literature on theories of career choice with the career choices of students who came from a social-linguistic minority to reveal any specific features of the latter. We discuss aspects of students' work value choices, features characteristic of their profession-related interests, and purposes in their career and life.

The results of our research may immediately contribute to a better understanding and implementation of career guidance in a bilingual educational context with some more general implications for any professionals involved in career and life counselling and career guidance.

LITERATURE REVIEW

In our dissertation we present the theoretical approaches and concepts of career choice, career development, and we also present the main findings and basic concepts of theories that aspire to complexity and emphasize the principle of development, as well as career models. Complexity aspiring career choice theories demonstrate and explain components involved in the process of career choice (Szilágyi 1993, 2005). For the definition of career socialization, career identity and career maturity we rely on literature that in addition to a modern approach presents study results, defines the basic concepts and explains the factors of great importance in the examination of career socialization (Ritoókné 1989, 2008; Szilágyi 2003, 2005, 2011).

In a separate section we discuss the characteristics and components of the training stages of professional socialization, and the role of higher vocational education and its main stages. We also discuss the development of professional knowledge and values, and the role and importance of life objectives (especially in the context of life course and self-realization in work). We also summarize the results and conclusions of current research on learning and career choices. We discuss the uncertainties of career choice, as well as career guidance, since these are of great significance regarding higher education studies and the period preceding this.

In the literature review part of the thesis, there is a specific chapter that presents the characteristics of bilingualism, the issues of

educational language, also it provides an insight into the situation of Hungarian-language education in Romania, as well as the main characteristics of further learning of Hungarian-speaking students.

RESEARCH PRESENTATION

The aims of the research

Our goal is to examine the internal and external factors of career socialization and the important decisions at career stages, in the Hungarian-language secondary and higher education system in Romanian.

In the case of secondary-school students in the final year of their studies, our goal is to examine decisions regarding further education, and all aspects and preferences that students consider at the current stage of their career choice. We also aim to survey high school students' conception about professions and their ideas regarding a career.

In the case of students entering university-level education we aim to examine the factors of decision making, and the goals related to their studies that might determine their life course and professional development. Regarding career adaptation we would like to survey the assets and resources students have upon entering higher education.

Our goal is to examine the role of study language choice in the process of career choice, to explore the predominant connections in the bilingual education system and ethnic existential situation, from the perspective of the language of education and further learning.

Presentation of the research methodology

In order to achieve the objectives of our research into the topic of career choice, we have conducted studies in different age groups, as the populations of interest are subdivided into various age and life situation groups. Measuring instruments were implemented in the following logical and temporal sequence:

A. In the public education part of the research we have studied the sources of information that are significant from the perspective of high school students' further learning intentions, the main factors involved in vocational and institutional choices, and career choice. The participants attended high school in the Hungarian-language school network in Romania, and were facing career choice decisions in the final year of secondary education. The research has been carried out in two major national samples:

A.1. The first stage of our research in public education was realized in the 2009/10 academic year as part of a national survey, in accordance with regions, settlement and school types. The research was conducted on a representative sample in 25 Hungarian-language high schools or schools with Hungarian departments. We collected ideas on professions and elements of prior career ideas, decisions regarding further education, and we examined the factors taken into account in career choice by XIth-grade students ($N = 743$).

A.2. In the second stage of our research in the 2013/14 academic year we chose students attending secondary vocational schools. This time 42 vocational schools joined, Hungarian-language

institutions, as well as Hungarian classes of mixed institutions. The high participation rate ensures a representative sample (N = 1301).

B. In the higher education stage of the research we examined the career image and goals of university students, as well as factors of their institutional and vocational choice. We wanted to see what factors were taken into consideration for choosing specialization and institution at the time of entering higher education, what thoughts students had regarding their specialization and profession, what their opinions were on work values, what their main areas of interest were, whether their studies were in accord with their original idea or they had to make modifications, and also what their goals and aspirations were.

B.1. In the first stage of the academic research, which was conducted in the 2013/2014 academic year at Sapientia University, Faculty of Technology and Human Sciences in Tirgu Mures, we studied first-year students from all 11 specializations of human, technical and agricultural fields existing at the given moment. The participation rate is high, which ensures a representative sample (N = 243).

B.2. In the second stage of the academic research we expanded the investigation to all three locations of Sapientia University (all four faculties), to all relevant areas (humanities and social sciences, technical, agricultural and economic fields) and all existing specializations in the 2014/2015 academic year. Due to the high participation rate (N = 337), the sample is representative regarding the examined first-year population.

Research hypotheses

1. We assume that regardless of region students assert their right to learn in their mother tongue, however the actual choice of study language depends on the linguistic habits of the specific region.
2. We assume that compared to the hierarchy of factors that influence vocational and institutional choice described in the classic theories of career choice, the preferences of the minority population show certain differences.
3. We assume that in bilingual education systems, choosing the language of study becomes a factor influencing career choice.

Instruments of measurement

Self-designed questionnaires

- Questionnaire-based data collection on students' intention on further education, language of study, factors of career choice
- Questionnaire-based data collection on vocational and institutional choice, language of study choice, lifestyle, language usage, professional plans, work-interest and value preferences

Reading and comprehension task: "How do I choose a specialization?"

Closed format questionnaires

- Crites - Career Maturity Inventory
- Skawran list
- Short version of Aspiration Index

Data processing procedures

Data was processed using the SPSS statistical analysing system (by using frequencies, percentages, Chi²-test, t-test, significance, correlation calculations, ranking, factor analysis and variance analysis), since the results of the survey are suitable for both descriptive and correlation analysis.

SUMMARY OF RESULTS AND JUSTIFICATION OF HYPOTHESES

In order to analyse the opportunities of career choice and career socialization in higher education, we conducted our examination in groups of different ages and life situations.

Our results indicate that a significant proportion of the high school students involved in the survey wish to continue their studies, the majority of high school graduates prefer higher education institutions, and they would like to study in their mother tongue. In the years prior to graduation not many students made a decision regarding choice of specialization and institution, they were not sure about which school to apply for, which indicates that the decision regarding further education had not yet been taken. Despite the fact that students were under the impression that they obtained sufficient information on career choice from the Internet, from their schools, friends and family, their responses reflected uncertainty.

About a quarter of vocational high school students were considering the possibility of further education, while the majority of them planned to find employment after obtaining their qualifications. A high proportion of graduates attending Hungarian-language vocational secondary schools said that they chose that specific vocational training, yet only half of the students believed that their current training would make it possible for them to engage in the desired profession.

In our first hypothesis we have assumed that *regardless of region, students assert their right to pursue studies in their mother tongue, however, the*

actual choice of study language depends on the linguistic habits of the specific region. Our hypothesis was confirmed, which is justified by the following results. In terms of the language of study, it was unequivocally revealed at both stages of our research in public education that most students who aspired for post-secondary education, wished to continue their studies in their mother tongue. However, in choosing the language of study there was a significant difference between regions and based on the language spoken in the family and among friends. For students who lived in the diaspora or the transitional regions, or who used Romanian more often to communicate with friends, family members, and neighbors, it was less important to learn in their mother tongue. For students who are part of the majority and as such they speak Hungarian in their families, with friends and neighbors, it is very important to continue learning in their mother tongue.

The majority of vocational high school students stated that if there is no mother-tongue education in the department of their choice, they would rather choose another profession in order to study in their mother tongue, a fact that emphasizes the importance of the mother tongue in studying. Regarding vocational subjects, the vast majority of vocational high school students believed the most useful solution would be to learn these subjects in their mother tongue, but with the possibility of learning the Romanian technical terms as well.

The mother tongue played a significant role in students' decisions when choosing a specialization and institution. However, regarding the importance of the language of study, a

significant difference was found, based on the language spoken among friends.

The relation between language usage among friends and the importance of the mother tongue is demonstrated by the fact that for students who speak only Hungarian with their friends learning in the mother tongue is very important, while for those who use both languages (Hungarian and Romanian) among friends it is less important. Students argued in favor of mother tongue education mostly for obtaining a better, more thorough knowledge, as well as the preservation of mother tongue and their national identity.

Both high school and university students want to learn in their mother tongue, and in both groups the choice of study language is influenced by linguistic habits.

In our second hypothesis we have assumed that *compared to the hierarchy of factors that influence vocational and institutional choice described in the classic theories of career choice, the preferences of the minority population show certain differences*. Based on our results it was revealed that there are constant, varying and stable factors which determine the choice of specialization and institution. At the top of the hierarchy, subjects' own interests appear to be a stable factor, this being the decisive factor for both high school and university students when choosing a specialization and institution. The series of preferences known from classical theories of career choice is supplemented, because the mother tongue was entered on third place by high school students and second place by university students. Skills,

professional prestige, reputation of the institution, suggestion of friends, as well as parents' proposals were proven to be place-changing factors. At the end of the list, we find factors like teachers' opinion, proximity of the institution or the fact that the student was not accepted in any other institution. These results support our second hypothesis.

The third hypothesis according to which *in bilingual education systems, choosing the language of study becomes a factor influencing career choice* is justified by the results that point to the importance of the mother tongue, showing its location on the hierarchy of career choice factors. We have demonstrated for the first time, in a multi-stage research, on a large sample, among both high school and university students, that the language of studies has an important role in further education and choosing a career.

Results that support our second and third presumption are fully summarized below. In the first stage of public education research, we found that in addition to interests, students emphasize money-making opportunities after graduation, as well as higher education institutions, specialization and professional prestige as factors that are important for their decision. Moreover, the majority of those who wish to continue their studies prefer to study in their mother tongue. The opinions of teachers and friends are considered to be less important influencing factors. Participants in the second stage of public education research considered the possibility of learning in their mother tongue to be the most important factor besides interests and abilities. In their case the importance of interests and skills showed a medium

correlation. Interests as a factor determining career choice is more emphasized among girls, students who wish to continue their studies, as well as for those who prefer the chosen specialization over the mother tongue, and students who insist on finding a job in accordance with their professional qualification. Teachers' proposals, the reputation of the institution and friends' suggestions were not considered to be important when choosing a career. Even in rating the importance of the not so important prestige factor we found significant differences between various groups of vocational high school students. Based on these, prestige as an influencing factor of career choice is significantly more important for students who have chosen to continue their studies, as well as for those who wish to find a job matching their professional qualification. Prestige was even more important for students who prefer Romanian as the language of study, if there is no possibility for studying the chosen specialization in their mother tongue, as well as for those who opted for their current vocational training, compared to those who had no other choice.

In both stages of the academic research students from Sapientia University pointed out the possibility of learning in Hungarian to be the second most important factor. For the majority of students the third factor is their abilities, but this is preceded by prestige in the case of students from the technical field. The importance of subjects' own interests and abilities factor showed a moderate correlation within the university student population. Factors like reputation of the institution, and

suggestions made by friends and parents are demonstrated to be place-changing factors. In both stages of academic research we found that factors like teachers' proposals or students having no other choice in choosing a specialty is at the very end of the hierarchy.

We found a correlation between career choice and work value factors, analyzing the results from the third stage of our research we have seen that there is a positive correlation between the communal/altruistic factor of work value and the possibility of learning in Hungarian, so in the case of students who emphasize the role of Hungarian language when choosing an institution and specialization, the communal/altruistic values appear to be more prominent.

We found similar positive correlation between individual/self-realization values and subjects' own interests and own abilities factors, which indicated that for students who point out interests and abilities as being important factors when choosing a specialization and institution individual/self-realization factors are more pronounced as well.

Furthermore, in terms of opportunities of career socialization in higher education, it is a significant result that a high proportion of university students indicated that they chose their actual specialization and they were satisfied with the training and considered it appropriate for themselves. Also, the number of those students who on a long term would like to find a job suitable for their professional qualification is high. The results regarding professional plans and ideas show that approximately half of the students asked would like

to continue their studies, while the other half would like to find a job after completing basic education.

Choosing work values and work interest mainly reflected the age and life situation characteristics. The importance of development, as well as the interest for work done with people, was firmly emphasized among university students. By examining the choice of values in accordance with specializations it was revealed that a specific structure of interests is emerging, which will more or less correspond to a structure of characteristics of a profession.

The hierarchy of life goals also shows stability in the university student population, regarding this at both stages of the survey we have found that students prefer intrinsic goals and objectives related to health. It turned out that development, relations and health goal types are emphasized most. In assessing the importance of goal types regarding areas of specialization, minor differences were detected, but we could not find a clear distinction between aspiration patterns of university students from various fields of study. The structure of life goals is a permanent characteristic of students, and if higher education supports the achievement of these, then such behavioral patterns, attitudes and decisions would be strengthened, which could be beneficial not only for the individual but also for the healthy functioning of communities.

Regard professional maturity, independence proved to be students' strength, namely the elaboration of individual ideas and personal responsibility, but one quarter of the students still have to work on adequate concepts, involvement, as

well as attitudes towards work. Regarding skills, we had to realize that almost half of the students were not sure about what skills and abilities are required for successfully practicing the profession which they would be happy to choose for themselves. These results count as feedback regarding the importance of age-appropriate self-knowledge and knowledge of the professional world, as well as it indicates that for a more successful life it is essential in the higher education stage of career socialization to pay attention to the motivational basis and values.

OVERVIEW, OUTLOOK, AND EXPLOITATION OF RESEARCH RESULTS

The results of the research might be taken into consideration in the vocational guidance implemented in bilingual education systems. The results can be useful for all those who provide vocational guidance services. This survey demonstrates with statistical data obtained in bilingual education system, among the minority, on a large sample, the importance of the language of study regarding further education, that studying in the chosen language is an important factor in the career choice for young Hungarians in Transylvania.

Based on results we detected shortcomings of self-knowledge (e.g. being aware of own skills and knowing how to assign them to professions), of being well informed and having a sense of purpose regarding career choice. Therefore, the results of our research confirm the importance of career guidance, age-appropriate self-knowledge and knowledge about the world of professions, as well as the responsibility of the school system regarding this issue. Both high school and university students should be helped with self-sufficient decision making, based on independence and personal responsibility, which characterizes the population, also interests must be taken into account as this is crucial when choosing a career.

Public education offers the frame where providing career guidance services and developing career-building skills are possible at the earliest stage and in the most effective way, on a mostly

large population (as presented in the literature review) there is a demand for this, based on the results of our research conducted in the public education domain, it is obvious that students still believe that the school has a great importance in expanding their knowledge about professions, giving them up-to-date knowledge about the world of professions.

The possibility for this is given, since psycho-pedagogical centers and cabinets were established within the Hungarian school network in Romania, where vocational guidance is among the tasks of the employed professionals. Professionals working in these cabinets also receive feedback through the results of this research. Head teachers are also engaged in vocational guidance, we undertake the development of an academic unit for students in teacher training, which will ensure that future teachers and head teachers will be well informed and their methodological competence needed for vocational guidance will be developed, which could also be used for teachers' methodological further training.

Opportunities must be found to develop student services that could offer career guidance, life course guidance, and support higher education participants in their professional development, help them clarify their motivational basis and values, find a more successful life course, moreover to decide to what level they wish to continue their higher education studies, and to get a degree and a job as soon as possible. These results seem to be beneficial for institutions of higher education, since according to the new accreditation criteria each

university should provide career guidance for its students.

These data can also be beneficial for universities' consulting and information centers, both newly formed and centers that have operated for some time already. In addition to counselling, during training it would be of great benefit to have career information tasks organized by specialties, or even learning based on self-knowledge experiences and group work as well.

Our results also suggest that the opportunity for further education in the mother tongue needs to be ensured, because effective career socialization chances will be given, when by learning in their mother tongue in higher education, Hungarian youth from Transylvania would have the mobility opportunities provided by the current socio-economic system.

Based on the data obtained further research directions may be set. Such are further differentiation of objective and subjective factors of career choice, the position and function of language selection as a career component in both groups.

The interconnection of career choice and identity examination is unavoidable, because results indicate that the connection of two important identity components, namely professional identity and national identity, are implicitly present in the dissertation. It was not our goal to analyze the connection between choosing the mother tongue – as a component of national identity – and the possibility of obtaining professional identity, but this presented a new research direction.

Another research topic could be to identify the importance of parents' national identity in specific career decisions.

It would also be important to explore the influence of macro-social effects on career choice decisions of the minority population, namely the degree of freedom in career choice, since it is of great importance regarding the course of life and life-opportunities. This was not the goal of our current research, but it is a good starting point for further research.

BIBLIOGRAPHY

ABLONCZYNÉ Mihályka Livia (2006): Gazdaság és nyelv. Lexikografia és terminológia kézikönyvek 2. Lexikografia Kiadó, Pécs.

BAGDY EMŐKE (1997): A pedagógus hivatásszemélyisége. Egy pályaszocializációs kísérlet tanulságai. KLTE Pszichológiai Intézet, Debrecen.

BARTHA Zsuzsanna (2014): Az iskolaválasztás motivációs hátterének vizsgálata Erdélyben, hangsúlyosan szörványban. Magyar Kisebbség. Új sorozat XIX. Évfolyam, 2014/2 (72.) szám p.60-84.

BERNÁTH László (1997): A felnőttkor néhány jellegzetes kérdése. In: Bernáth László – Solymosi Katalin (szerk.): Fejlődésléktan olvasókönyv, Tertia Kiadó, Budapest.

BOCSI Veronika (2013): Munkaértékek a felsőoktatásban. In: Darvai Tibor (szerk.) Felsőoktatás és munkaerőpiac – Eszményektől a kompetenciák felé. Setup Belvedere Meridionale, Szeged, p. 67-85.

BODÓ Barna – MÁRTON János (2012): Magyar iskolaválasztás Erdélyben. Kisebbségkutatás, 2012. 3. szám p. 418-472.

BUGÁN Antal (1994): Érték és viselkedés. Akadémia Kiadó, Budapest.

COLE, Michael – COLE, Sheila R. (1998): Fejlődésléktan. Osiris Kiadó, Budapest.

CSABAI Márta – BARTA Krisztina (2000): Az

orvosi identitás alakulása: orvostanhallgatók nézete az orvosi pályáról, az orvosszerepről. *Lege Artis Medicinae* 10 szám p. 638-644.

CSATA Zsombor (2004): Iskolázottsági esélyegyenlőtlenségek az erdélyi magyar fiatalok körében. In: *Erdélyi Társadalom*, II. Évfolyam 1. szám 2004/1, p.99-132.

CSÍKSZENTMIHÁLYI Mihály, SCHNEIDER, Barbara (2011): *Életre hangolva - A felnőtté válás útvesztői*, Nyitott Könyvműhely, Budapest.

CSIRSZKA János (1966): *Pályalélektan*. Gondolat, Budapest.

CSIRSZKA János (1987): *A személyiség munkatevékenységének pszichológiája*. Akadémiai Kiadó, Budapest.

CSUKONYI Csilla (2002): *Az értékek világa*. I: Münnich Á. (szerk.): *A jövő vezetőinek jelene*. ELTEEötvös Kiadó, Budapest, pp. 31-45.

DECI, Edward L. - RYAN, Richard M. (2000): The “What” and “Why” of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry* 2000, Vol. 11, No. 4, p. 227-268.

DESCOMBRES, J. P.(1983): *Crites Hivatás Attitúd-érettség Skálája*. In: Lengyel Péterné (szerk.) *Pszichológiai tanácsadás a pályaválasztásban-módszertani füzetek*, Tanulmányok a pályaválasztási érettségről. Országos Pedagógiai Intézet, Budapest, p. 49-67.

DESCOMBRES, J. P. – DUPONT, J. B. (1983): *A pályaegettség koncepciója* J. P. Jordaan nyomán. In:

Lengyel Péterné (szerk.) Pszichológiai tanácsadás a pályaválasztásban-módszertani füzetek, Tanulmányok a pályaválasztási érettségről. Országos Pedagógiai Intézet, Budapest, p. 21-47.

DOBOS Ferenc (2011): Szociológiai kutatások a határon túli magyarság körében. Asszimilációs folyamatok az erdélyi, felvidéki, kárpátaljai és vajdasági magyarság körében 1996-2011. B–Fókusz Intézet, 2011. <http://www.kmkf.hu/tartalom/asszimilacio.pdf> [2015. november 10]

DUMITRU, Ion Al. (2008): Consiliere psihopedagogică. Baze teoretice și sugestii practice [Pszichopedagógiai tanácsadás. Elméleti alapok és gyakorlati útmutató]. Polirom, Bukarest.

ERDEI Ildikó (2006): Kétnyelvűség és fakultatív magyar nyelvoktatás. In. Magiszter, Pedagógusok szakmai-módszertani folyóirata, IV. évfolyam, 3-4. összevont szám, 2006/ősz – tél. Magiszter Kiadó, Csíkszereda, p.157-166.

FALUS Iván (2005): Képesítési követelmények – kompetenciák – sztenderdek, Pedagógusképzés, 1.szám p.5-16.

FAZAKAS Ida (2008): A Tájéoló pályaaorientációs program romániai adaptációja, Magiszter, Pedagógusok szakmai-módszertani folyóirata, VI. évfolyam, 2. szám 2008/nyár. Magiszter Kiadó, Csíkszereda.

FAZAKAS Ida (2009): Az iskolai pályaaorientációs tevékenység új módszertani lehetőségei. Doktori disszertáció. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pedagógia és Pszichológia Kar, Neveléstudományi Doktori Iskola, Budapest.

FAZAKAS Ida, SZENTES Erzsébet (2010): Szociálpedagógus hallgatók munka-érték, munka-érdeklődés összehasonlító vizsgálata. In: Tanárképzés, szociális képzés, gyermekvédelem. Tanulmányok a pszichológia, a neveléstudomány és a szociálpedagógia területéről. Szerk. Dr. Estefánné dr. Varga Magdolna, Dr. Ludányi Ágnes, Eszterházy Károly Főiskola, Eger.

FÓNAI Mihály – ZOLNAI Erika – KISS János (2005): A hallgatók munkaérték preferenciái. In: Pusztai Gabriella (szerk.): Régió és oktatás európai dimenzióban. Doktoranduszok Kiss Árpád Közhasznú Egyesülete, Debrecen. p. 190-205.

FÓRIS-FERENCZI Rita – PÉNTEK János (2011): A romániai magyar közoktatás, különös tekintettel az oktatási nyelv(ek)re, In. Bartha Csilla, Nádor Orsolya, Péntek János (szerk.): Nyelv és oktatás kisebbségben. Kárpát-medencei körkép. Tinta Könyvkiadó, Budapest, p.75–134.

GERGELY Erzsébet-Emese (2012): Szövegértés és mikrókörnyezet az erdélyi magyar diákok körében. In: Anyanyelvoktatás - Nyelvi horizontok. Szerk. Pletl Rita, Scientia Kiadó, Kolozsvár, p.109–134.

GERGELY Erzsébet (2014): Továbbtanulási tervek az erdélyi magyar diákok körében két országos felmérés tükrében, In. Pletl Rita (szerk.): Anyanyelvoktatás - Irányok és törésvonalak. Ábel Kiadó, Kolozsvár.

GORDON, Virginia (2007): The Undecided College Student: An academic and career advising challenge (3rd edition), Charles Thomas Publisher LTD, Springfield.

HADNAGY József (2009): A csoportmunka oktatásának sajátosságai a hazai szociálpedagógusképzésben. Doktori disszertáció, ELTE, Budapest.

HAJDUSKA Marianna (2008): Krízislélektan. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest

HELLER Ágnes (1970): A szándéktól a következményig (Előadások az általános etikáról). Magvető Könyvkiadó, Budapest.

JIGAU, Mihaela (2001): Consilierea carierei, Editura Sigma, Bucuresti.

KENDERFI Miklós (2011): Pályaorientáció. Szent István Egyetem, Gödöllő.

KENDERFI Miklós (2012): Hátrányos helyzetű fiatalok pályaérettsége. In. Szretykó György (szerk.): Gazdasági kannibalizmus, hátrányos helyzetű csoportok a munkaerőpiacon és az emberi erőforrás menedzsment. Comenius Kft., Pécs.

KENDERFI Miklós, RÁDULY Annamária, SZIGETI Szandra (2008): A gyermekvédelmi szakellátásba került kamaszok életútja a Crites-kérdőív adatai tükrében, In. „A gyermekvédelmi szakellátás által nyújtott ellátási kínálat elemzése” Szamai Műhely, www.tegyesz.hu □2013.05.20. □

KÉZDY Anikó (2007): Fejlődési krízisek vizsgálata egyetemisták körében. In. Puskás – Vajda Zsuzsa (szerk.) Felsőoktatásban tanuló fiatalok problémái, útkeresése, pályafejlődése a 21. század kezdetén Magyarországon, FETA Könyvek 2., Budapest. p.48-69.

KISS István (2007): A pályaorientációs tanácsadás tapasztalatai a felsőoktatási rendszerbe készülő

diákok számára In: Felsőoktatásban tanuló fiatalok problémái, útkeresése, pályafejlődése a 21. század kezdetén Magyarországon (Szerk. Puskás – Vajda Zsuzsa), FETA Könyvek 2., Budapest, p.187-203.

KISS István (2009): Életvezetési kompetencia. Észlelt életvezetési én-hatékonyság mintázat elemzése tanácsadási szolgáltatásokat igénybe vevő felsőoktatási hallgatók mintáján. Doktori disszertáció, ELTE PPK, Budapest.

Kiss János (2008): Munkaérték preferenciák strukturális változásai a professzionalizáció mértékének és a képzés tartalmi változásának tükrében. Doktori (PhD) értekezés, Debreceni Egyetem BTK Interdiszciplináris Társadalom és Bölcsészettudományi Doktori Iskola, Debrecen.

Kiss János (2013): Egy nemzetközi összehasonlító vizsgálat tanulságai. In: Nagyító alatt. Hallgatói kutatóműhelyek nemzetközi együttműködése - határok nélkül. Acta Medicinae et Sociologica folyóirat tematikus különszáma, Vol.4. No.10. p.11-28.

KISS Tamás (2012): Demográfiai körkép. A kisebbségi magyar közösségek demográfiai helyzete a Kárpát-medencében. Educatio 2012/I. p.24-48.

KISS Zsuzsanna (2014): Öntudatos út a diplomától a munkába állásig. Munkaügyi Szemle 19. évfolyam, 2. szám p.46-64.

KISS Tamás – BARNA Gergő (2011): Erdélyi magyar fiatalok 2008. A vizsgálatról és a kötetéről. In: Kiss Tamás – Barna Gergő (szerk.): Erdélyi magyar fiatalok. Összehasonlító elemzés. Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Kriterion Kiadó,

Kolozsvár p.7-28.

KÓRÓDI Márta (2007): Munkaértékek vizsgálata két felsőoktatási intézményben, *Educatio* 2007/II. szám p.311-323.

Lanstyák István (1994): Az anyanyelv és a többségi nyelv oktatása a kisebbségi kétnyelvűség körülményei között. *Regio - Kisebbség, Politika, Társadalom* 5. évf. 4 szám pp.90-116.

LENGYEL Judit – TÖRÖK Tímea (2012): 11–12. évfolyamos szegedi gimnazisták továbbtanulási elképzelései. *Iskolakultúra* 2012/4 szám p.50-66.

LETTMAYR, Christian F. (2012): Foreword. In: CEDEFOP – European Centre for the Development of Vocational Training, *Annual report 2011*. Publications Office of the European Union, p.2-5.

LISKÓ Ilona (2003): Továbbtanulási ambíciók és esélyek. *Educatio*, 11. 2.szám p. 225–235.

LISKÓ Ilona (2004): Perspektívák a középiskola után. *Kutatás Közben* sorozat, Felsőoktatási Kutatóintézet, Budapest, 259.szám.

LUDÁNYI Ágnes (2000): A megváltozott tanárszerepek és korszerű értelmezésük a pedagógusképzésben. Doktori disszertáció, ELTE, Budapest.

LUDÁNYI Ágnes (2004): Önismeret – pályaszocializáció. In: *Acta Academiae Paedagogicae Agriensis, Nova series XXXI, Sectio Psychologiae*, Eger.

LUKÁCS Fruzsina (2007): Egyetemisták és főiskolások pályaválasztási bizonytalansága és a pályakonzultáció. In: *Puskás – Vajda Zsuzsa*

(szerk.), Felsőoktatásban tanuló fiatalok problémái, útkeresése, pályafejlődése a 21. század kezdetén Magyarországon, FETA Könyvek 2., Budapest, p.85-103.

LUKÁCS Éva Fruzsina (2012a): Kompetencia, motiváció és pályaválasztási bizonytalanság egyetemi környezetben. Felsőoktatási Műhely, 2012/III, p. 51-66.

LUKÁCS Éva Fruzsina (2012b): A pályaválasztás és identitásfejlődés összefüggései. A pályaválasztási bizonytalanság típusai az identitásállapotok tükrében. Doktori disszertáció. ELTE PPK, Budapest.

MARCIA, James E. (1994): Az én-identitás állapotainak fejlődése és érvényessége. In: Ritoók Pálné – Gillemontné Tóth Mária szerk.: Pályalélektan. Szöveggyűjtemény. Tankönyvkiadó, Budapest.

MADARAS Szilárd (2014): A gazdasági válság hatása a munkanélküliség alakulására országos és megyei szinten Romániában. Közgazdász Fórum, 17.évf. 1–2.szám p. 136–149.

MARTOS Tamás (2010): Életcélok és lelki egészség a magyar társadalomban, Doktori (PhD) értekezés, Semmelweis Egyetem Mentális Egészségtudományok Doktori Iskola.

MARTOS Tamás (2013): Életcélok összefüggése a lelki egészséggel és a párkapcsolatokról alkotott vélekedésekkel. In: Susánszky Éva – Szántó Zsuzsa (szerk.) Magyar lelkiállapot 2013, Semmelweis Kiadó, Budapest, p. 77-88.

MARTOS Tamás, SZABÓ Gábor, RÓZSA Sándor

(2006): Az Aspirációs Index Rövidített Változatának pszichometriai jellemzői hazai mintán. In: Mentálhigiéné és Pszichoszomatika 7/3 szám p.171-191.

MÁRTON János (2012): A 2009-ben és 2010-ben érettségizett romániai magyar diákok továbbtanulása. Educatio 2012/I.szám p.87-103.

MEDGYESI Márton – RÓBERT Péter (2000): A munkával való elégedettség nemzetközi összehasonlításban. In: Kolosi Tamás – Tóth István György – Vukovich György (szerk.): Társadalmi Riport 2000, TÁRKI, Budapest, p.591-616.

MURVAI László (2008): Învățămîntul pentru comunitățile lingvistice din România în anii școlari 2006-2007 și 2007-2008. Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului - Secretariatul de Stat pentru Învățămînt în limbile minorităților naționale și Relația cu Parlamentul, București.

MÜLLER – FÁBIÁN Andrea (2013): Munkaérték preferenciák a Babeș-Bolyai Tudományegyetem hallgatói körében. In: Nagyító alatt. Hallgatói kutatóműhelyek nemzetközi együttműködése - határok nélkül. Acta Medicinae et Sociologica folyóirat tematikus különszáma, Vol.4. No.10. p.29-51.

NAHALKA István (1997): Konstruktív pedagógia – egy új paradigma a láthatáron I., Iskolakultúra 1997/2.

NAHALKA István (2009): A tanulás tudománya. Pedagógusképzés, p.2-3.

OLÁH Attila (2005): Érzelmek, megküzdés és optimális élmény. Trefort Kiadó, Budapest.

PAPP KINCSES Emese (2009): Kulturális globalizáció és nyelvi regresszió a Székelyföldön. In: Nemzetállamok, globalizáció és kétnyelvűség (szerk.) Horváth István – Tódor Erika Mária, Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Kriterion Könyvkiadó, Kolozsvár.

PAPP Szidónia – TÚRY Ferenc (2010): A pályakezdő orvosok jövőképe és egészségi állapota. *Lege Artis Medicinae* 20 szám p.423-429.

PÉNTEK János (2009): Változó kor(unk) – változó nyelvünk. *Korunk folyóirat* 2009. Február, Kolozsvár.

PÉNTEK János (2011): Többségi? Kisebbségi? In: Horváth István – Tódor Erika (szerk.) p.11–26.

PÉTER Lilla (2006): Reform és visszhangok. A román közoktatási reformról romániai magyar pedagógusok véleményének tükrében. *Educatio* 2006/3 szám p.416-425.

PIKÓ Bettina (2003): Kultúra, társadalom és lélektan. Akadémiai Kiadó, Budapest.

PLÉH Csaba (1999): A konstruktivizmus és a pszichológia. *Iskolakultúra* 1999 p.6-7.

PLETL Rita (2011): Az iskolai írásos közléskultúra erdélyi helyzetképe, Ábel Kiadó, Kolozsvár.

PLETL Rita (2012): Az olvasási és szövegértési képesség színvonalának alakulása az elemitől az érettségiig. In: Pletl Rita (szerk): *Anyanyelvoktatás – nyelvi horizontok*. Scientia Kiadó, Kolozsvár.

PLETL Rita (2014): Az anyanyelvi képességvizsgálatok alakulástörténete In: Pletl Rita (szerk.): *Anyanyelvoktatás – Irányok és*

törésvonalak. Ábel Kiadó, Kolozsvár.

PLETL Rita (2015): Anyanyelv – tannyelv – államnyelv kapcsolatrendszer In: Pletl Rita (szerk.): Anyanyelvoktatás. A magyar tannyelvű szakközépiskolai oktatás helyzete. Ábel Kiadó, Kolozsvár.

PUSZTAI Gabriella (2011): A láthatatlan kéztől a baráti kezekig. Hallgatói értelmező közösségek a felsőoktatásban. Új Mandátum Kiadó, Budapest.

RÁDY Eszter Andrea (2011): Személyiségfejlesztés, önismeret tárgyak bevezetése a debreceni műszaki képzésbe (tapasztalatok, lehetőségek, tervek). Debreceni Műszaki Közlemények 2011/3 szám p.41-48.

RITOÓK Pálné (1989): Ifjúkori identitás a pályaszocializációval összefüggésben In: Pályalélektan. Szöveggyűjtemény (szerk): Ritoók Pálné – Gillemontné Tóth Mária. Tankönyvkiadó, Budapest.

RITOÓK Magda (2008): Pályafejlődés – pályafejlődési tanácsadás. Egy negyven évet átfogó longitudinális pályakövető vizsgálat tanulságai. ELTE Eötvös Kiadó.

RITOÓK Magda – LISZNYAI Sándor – MONOSTORI Brigitta – VAJDA Zsuzsa (1998): Magyar egyetemisták körében végzett felmérés a hallgatók életvezetési stílusának és mentálhigiénés állapotának felmérésére. Kutatási beszámoló a Mentálhigiénés Programiroda részére. Internetes forrás:[http://www.feta.hu/sites/default/files/Kutatata si_beszamolo_a_Mentalhigienes_Programiroda_reszere.pdf](http://www.feta.hu/sites/default/files/Kutatata_si_beszamolo_a_Mentalhigienes_Programiroda_reszere.pdf)

RÓBERT Péter (2006): Átmenet az iskolából a munkaerőpiacra In: Kolosi Tamás, Tóth István György, Vukovich György (szerk.). Társadalmi riport 2006, Budapest: TÁRKI, pp. 220–232.
□<http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a830.pdf>□

RÓKUSFALVY Pál (1969): Pályaválasztás, pályaválasztási érettség. A pályaválasztás előkészítésének pedagógiai, pszichológiai problémái. Tankönyvkiadó, Budapest.

RÓKUSFALVY Pál (1982): A pályaválasztás előkészítése. Egységes jegyzet. Tankönyvkiadó, Budapest.

SALAT Levente – PAPP Z. Attila – CSATA Zsombor – PÉNTEK János (2010): Az erdélyi magyar felsőoktatás helyzete és kilátásai. In: Szikszai Mária (szerk.): Az erdélyi magyar felsőoktatás helyzete és kilátásai. Támpontok egy lehetséges stratégiához. MTA – KAB, Alutus, Csíkszereda.

SORBÁN Angella (2009): A kétnyelvűségről munkaerőpiaci kontextusban In: Horváth István – Tódor Erika Mária (szerk.) Nemzetállamok, globalizáció és kétnyelvűség Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Kriterion Könyvkiadó, Kolozsvár.

SCHWARTZ, S. H. (2003): Univerzálák az értékek tartalmában és struktúrájában. Elméleti előrelépések és empirikus próbák húsz országban. In: Váriné Szilágyi I. (szerk.): Az értékek az életben és a retorikában. Akadémiai Kiadó, Budapest.

SCWARTZ, S. H. (2006): Vannak-e egyetemes aspektusai az emberi értékek tartalmának és szerkezetének? In: Nguyen Luu, L. A., Fülöp M. (szerk.): Kultúra és pszichológia. Osiris Kiadó, Budapest, p. 97-119.

SCHWARTZ, S.H. (2012). An Overview of the Schwartz Theory of Basic Values. Online Readings in Psychology and Culture, 2(1), p.1-20 <http://scholarworks.gvsu.edu> [2015.03.28.]

SKUTNABB-KANGAS, Tove (1997): Nyelv, oktatás, kisebbségek. Teleki László Alapítvány, Budapest.

SKUTNABB-KANGAS, Tove (2009): MLE for global justice. In: Skutnabb – Kangas, T., Phillipson, R., Mohanty, A. K., Panda, M. (eds.): Social Justice through Multilingual Education. Cromwell Press Group, Bristol.

SUHAJDA Csilla Judit (2004) (szerk.): Pályaorientáció. Tanári kézikönyv. Nemzeti Szakképzési Intézet, Budapest.

SZABÓ István (1994): Bevezetés a szociálpszichológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

SZABÓ Hajnalka – OROSZ Hajnalka – KISS János (2013): Munkaérték preferenciák és az azokat befolyásoló szociális tényezők összehasonlító vizsgálata a Debreceni Egyetem Egészségügyi Főiskola és a kolozsvári Babeş-Bolyai tudományegyetem hallgatói körében. In: Nagyító alatt. Hallgatói kutatóműhelyek nemzetközi együttműködése - határok nélkül. Acta Medicinæ et Sociologica folyóirat tematikus különszáma, Vol.4.

No.10. p.53-71.

SZENTES Erzsébet (2008): Foglalkozásválasztás és továbbtanulási szándék vizsgálata XII. osztályosok körében. In: Pletl Rita (szerk.) Az anyanyelvoktatás metamorfózisa. Scientia Kiadó, Kolozsvár, p.113-126.

SZENTES Erzsébet (2010): Életpálya-elképzelések és karrierhez rendelt értékek a 12. osztályosok esszéiben. In: Pletl Rita (szerk.) Az anyanyelvoktatás mozaikjai. Scientia Kiadó, Kolozsvár, p.131-144.

SZENTES Erzsébet (2012): Pályaválasztás és pályakép vizsgálata a XI. osztályosok körében. In: Pletl Rita (szerk.) Az anyanyelvoktatás horizontjai. Scientia Kiadó, Kolozsvár, p.135-148.

SZENTES Erzsébet (2014): A szak- és intézményválasztást befolyásoló tényezők vizsgálata, a felsőfokú képzés szerepe a szakmai szocializáció folyamatában. In: Pletl Rita (szerk.) Anyanyelvoktatás – Irányok és törésvonalak, Ábel Kiadó, Kolozsvár p.101-109.

SZILÁGYI István (2001): Magyar, román és belga szociális szakos hallgatók összehasonlító érték és attitűd vizsgálata. Doktori disszertáció, Debreceni Egyetem.

SZILÁGYI Klára (1980): Az orvosi pályára jellemző személyiségstruktúra alakulása a képzés folyamán. Felsőoktatási Pedagógiai Kutatóközpont, Budapest.

SZILÁGYI Klára (1985): Felsőoktatási intézmények elsőéves hallgatóinak értékválasztása. FPK Tanulmánykötet, Budapest.

SZILÁGYI Klára (1993): A tanácsadási elméletek. GATE Gazdaság és Társadalomtudományi Kar Tanárképző Intézete, Gödöllő.

SZILÁGYI Klára (1997): Az egyéni tanácsadás. Módszertani kézikönyv a munkavállalási, munka-, pályatanácsadók számára. Gödöllői Agrártudományi Egyetem, Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Tanárképző Intézet, Gödöllő.

SZILÁGYI Klára (2003): Munka-pályatanácsadás mint professzió. Kollégium KFT, Budapest.

SZILÁGYI Klára (2005): A fiatalok és felnőttek pályaeorientációs és karrierépítési készségeinek szintje, fejlesztésének lehetőségei. Kutatási zárótanulmány. Nemzeti Felnőttképzési Intézet, Budapest.

SZILÁGYI Klára (2011): Pályalélektan. Szent István Egyetem, Gödöllő.

SZILÁGYI Klára – HAJDU Annamária (2002) (szerk.): Pályaeorientáció. Módszertani kézikönyv csoportvezetők számára. Kollégium Tanácsadó, Szolgáltató Kft., Budapest.

SZILÁGYI Klára – VÖLGYESY Pál (1985): A pályafejlődés vizsgálatának módszertani lehetőségei a felsőoktatásban. Oktatókutató Intézet, Budapest.

SZILÁGYI Klára – VÖLGYESY Pál (1998): Pályaeorientáció. Egyetemi jegyzet, GATE Tanárképző Intézet, Gödöllő.

SZILÁGYI N. Sándor (2005): Asszimilációs folyamatok a romániai magyarság körében. In: Péntek János, Benő Attila (szerk.): Nyelvi jogi

környezet és nyelvhasználat. Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége, Kolozsvár. p.24–94.

SZIVÁK Judit (1998): Tanulásszervezés. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához. Nemzeti tankönyvkiadó, Budapest.

SZIVÁK Judit (2002): A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei. Műszaki Könyvkiadó, Budapest.

SZIVÁK Judit (2003): A reflektív gondolkodás fejlesztése. Gondolat Kiadói Kör, ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Budapest.

SZÚCS Enikő (2012): A romániai munkanélküliség aktuális helyzete. In: Gortka-Rákó Erzsébet–Szűcs Enikő (szerk.): Munkaerő-piaci helyzetkép Magyarországon és Romániában. Szeged, Belvedere Meridionale, p.85-95.

SUPER, Donald E. (1968): Career Development: Self-concept Theory. College Entrance Examination Board, New York.

SUPER D. E. (1984): Önmegvalósítás munkában és szabadidőben. In: Ritoókné – Gillemontné (1994) (szerk.): Pályalélektan szöveggyűjtemény, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

SUPER D. E. (1995): Models of career development. In.: Marques F. – Rafael M. (eds): Career guidance services for the 90s IJVEG, Lisboa, p.47-66.

TAKÁCS Ildikó (2011): Pályaorientáció, a karriertanácsadás lehetőségei a felsőfokú intézményekben. In: Bodnár Gabriella (szerk.): Tehetségmenedzsment a felsőoktatásban, Magyar

Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége.

TOMȘA, Gheorghe (1999): Orientarea și dezvoltarea carierei la elevi / A tanulók pályorientációja és pályafejlesztése. Casa de Editură și Presă Viața Românească, Bukarest.

TOMȘA, Gheorghe (2007): Consilierea și managementul carierei / Tanácsadás és karriermenedzsment. Editura Credis, București.

TONK Márton (2012) Lehetőségek, modellek, kihívások a kisebbségi felsőoktatás-politikában. az erdélyi magyar felsőoktatás és a Sapientia EMTE. Pro Minoritate, 2012.01.04.p. 69–82.

TÓTH Edith (2006): A pályaszocializáció folyamatának vizsgálata szociálpedagógus hallgatók körében. Doktori disszertáció. ELTE PPK, Budapest.

VASTAGH Zoltán (1995): Fejlesztési feladatok a pedagógusképzés átalakítását szolgáló kutatások tükrében. Magyar Felsőoktatás 1995/5-6 szám.

VÁRINÉ Szilágyi Ibolya (1987): Az ember, a világ és az értékek világa. Gondolat, Budapest.

VERES Valér (2012): Decentralizáció, minőségbiztosítás és kisebbségi oktatási jogok Romániában az új tanügyi törvényben. In: Pro Minoritate, 2012 Tavasz.

VERES Valér (2015): Népeségszerkezet és nemzetiség. Az erdélyi magyarok demográfiai képe a 2002. és 2011. évi romániai népszámlálások tükrében. Presa Universitară Clujeană - Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár.

VEROSZTA Zsuzsanna (2010): Felsőoktatási

értékek - hallgatói szemmel. A felsőoktatás küldetésére vonatkozó hallgatói értékstruktúrák feltárása. Doktori értekezés. Budapesti Corvinus Egyetem, Társadalomtudományi Kar, Szociológia Doktori Iskola, Budapest.

VEROSZTA Zsuzsa (2013): A mesterképzésig juttató erők – A felsőoktatási bachelor/master átmenet szelekciós tényezőinek feltárása. In: Garai Orsolya–Veroszta Zsuzsa (szerk.): Frissdiplomások 2011. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. Felsőoktatási Osztály, p. 9-37.

VIKÁR György (1999): Az ifjúkor válságai. Animula Kiadó, Budapest.

VOICU, Bogdan – TUFİȘ, Claudiu (2011): Trecerea de la studentie la piața muncii. In. Calitatea învățământului superior din România. Mihai Păunescu, Lazăr Vlăsceanu, Adrian Miroiu (szerk.), Editura Polirom, Iasi, p.116-158.

VÖLGYESY Pál (1976): A pályaválasztási döntés előkészítése. Tankönyvkiadó, Budapest.

VÖLGYESY Pál (1993): Általános lélektan. GATE, Gödöllő.

VÖLGYESY Pál (1996): A pályaválasztási tanácsadás történetének áttekintése hazánkban. Jegyzet és szöveggyűjtemény a munkavállalási tanácsadó szakos főiskolai hallgatók számára. Gödöllő, GATE.

Kárpát Panel 2007. A Kárpát-medencei magyarok társadalmi helyzete és perspektívái. Kutatásvezetők: Papp Z. Attila, Veres Valér. MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Budapest.

RELATED LECTURES, PUBLICATIONS

Academic World Education & Research Center, 5th Cyprus International Conference on Educational Research, University of Kyrenia, March 31, 2016 - April 2, 2016.

The Role of Information Technology and Labor Market Orientation in Vocational Training (Katalin Harangus, Erzsébet Szentes).

A Magyar Tudomány Ünnepe 2015, A tudomány evolúciója: a valós és a virtuális világok, A Kolozsvári Akadémiai Bizottság szakbizottságainak konferenciája, Marosvásárhely, 2015. november 13–14.

A multidiszciplináris megközelítés lehetőségei az empirikus neveléstudományi kutatásokban (Horváth Zsófia, Szentes Erzsébet).

5. Báthory – Brassai Konferencia (BBK), Budapest, 2014. május 21-22.

A szakmai szocializáció vizsgálata erdélyi érettségi előtt álló fiatalok körében

Határtalan pszichológia - A Magyar Pszichológiai Társaság XXIII. Országos Tudományos Nagygyűlése, Marosvásárhely, 2014. május 15-17.

Jövőtervezés és egészség - szakválasztás, pályakép és öndefiníció vizsgálata felsőfokú humán képzésben

Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia, „Minőség és versenyképes tudás”, Kolozsvár, 2013. április 19-21.

Szakmai fejlődés és pályaválasztás vizsgálata erdélyi érettségi előtt álló fiatalok körében

KAB - A Magyar Tudomány Ünnepe, Marosvásárhely, 2012. november 16, 17.

Önismeret, pályaválasztás és életpálya összetevők vizsgálata az erdélyi magyar diákok körében

3. Báthory – Brassai Konferencia, Budapest, 2012. július 5-7.

Az erdélyi érettségi előtt álló fiatalok pályaválasztása és a pályaismeret vizsgálata

VII. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus, 2011. augusztus 22-27.

Pályákhoz, foglalkozásokhoz és karrierhez rendelt értékek az érettségizők körében

A KAB Oktatási-nevelési és Pszichológiai szakbizottságának konferenciája - Az iskolás gyermek és a változó szinterek, Marosvásárhely, 2009. október 30.

Életpálya-elképzelések és karrierhez rendelt értékek érettségizők esszéiben

VII. Pedagógiai Értékelési Konferencia - PÉK 2009, Szeged, 2009. április 24-25.

Pályaválasztási döntések és karrierhez rendelt értékek a 12. osztályosok esszéiben

Apáczai Napok Nemzetközi Tudományos Konferencia - „A reneszánsz értékei, az értékek reneszánsza”, Győr, 2008. október 20-22.

Szociálpedagógusok Egerben és Marosvásárhelyen (Fazakas Ida, Szentes Erzsébet)

I. Miskolci „Taní-tani” Konferencia, Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Tanárképző Intézet, Miskolc, 2008. február 1.

Szociálpedagógus képzés Egerben és Marosvásárhelyen (Fazakas Ida, Szentes Erzsébet)

„A szimbólumterápiák mércéje” – Relaxációs és Szimbólumterápiás Egyesület, Nemzetközi Konferencia, Marosvásárhely, 2007. július 12-14.

Pályaválasztás XII. osztályban

SZENTES Erzsébet (2015): Pályaorientáció és pályaszocializáció szakközépiskolások körében. Anyanyelvoktatás. A magyar tannyelvű szakközépiskolai oktatás helyzete. Szerk. Pletl Rita, Ábel Kiadó, Kolozsvár, p.68-88.

SZENTES Erzsébet (2015): Jövőtervezés és egészség - szakválasztás, pályakép és öndefiníció vizsgálata felsőfokú humán képzésben. In. Krizbai Tímea (szerk.): Egészségtükör. Közös erővel az egészségért. Scientia Kiadó, p.105-114

SZENTES Erzsébet (2014): A szak- és intézményválasztást befolyásoló tényezők vizsgálata, a felsőfokú képzés szerepe a szakmai szocializáció folyamatában. Anyanyelvoktatás - Irányok és törésvonalak. Szerk. Pletl Rita, Ábel Kiadó, p.101-109.

SZENTES Erzsébet (2014): A pályaszocializáció és a személyiségfejlődés vizsgálatának jelentősége a felsőfokú humán képzésekben. In. Az egészség társadalmi értéke. Pszichoszociológiai írások. Szerk. Albert-Lőrincz Márton, Scientia Kiadó,

Kolozsvár, p.79-94.

SZENTES Erzsébet (2014): A szak- és intézményválasztást segítő információk fontossága a pályaeorientációban. MAGISZTER pedagógusok szakmai-módszertani folyóirata, XII. évfolyam, 4. Szám, 2014/tél, Magiszter Kiadó, Csíkszereda, p.89-92.

SZENTES Erzsébet (2014): A felsőfokú képzés, a szakmai fejlődés meghatározó időszaka. MAGISZTER pedagógusok szakmai-módszertani folyóirata, XII. évfolyam, 3. Szám, 2014/ősz, Magiszter Kiadó, Csíkszereda, p.45-52.

SZENTES Erzsébet (2013): Szakmai fejlődés és pályaválasztás vizsgálata erdélyi érettségi előtt álló fiatalok körében, in. Demény Piroska, Fóris-Ferenczi Rita (szerk.): Minőség és versenyképes tudás. Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia, Kolozsvár, p.473-479.

SZENTES Erzsébet (2012): Pályaválasztás és pályakép vizsgálata a XI. osztályosok körében. Anyanyelvoktatás - Nyelvi horizontok. Szerk. Pletl Rita, Scientia Kiadó, Kolozsvár, p.135-148.

SZENTES Erzsébet (2010): Életpálya-elképzelések és karrierhez rendelt értékek a 12. osztályosok esszéiben. Az anyanyelvoktatás mozaikjai. Szerk. Pletl Rita, Scientia Kiadó, Kolozsvár, p.131-144.

FAZAKAS Ida, SZENTES Erzsébet (2010): Szociálpedagógus hallgatók munka-érték, munka-érdeklődés összehasonlító vizsgálata. In.: Tanárképzés, szociális képzés, gyermekvédelem. Tanulmányok a pszichológia, a neveléstudomány és a szociálpedagógia területéről. Szerk. Dr. Estefánné

dr. Varga Magdolna, Dr. Ludányi Ágnes,
Eszterházy Károly Főiskola, Eger, p.91-110.

FAZAKAS Ida - SZENTES Erzsébet (2009):
Szociálpedagógus hallgatók munka-érték, munka-
érdeklődés összehasonlító vizsgálata. In. Lőrincz
Ildikó (szerk.): XII. Apáczai - Napok Nemzetközi
Tudományos Konferencia, 2008, A reneszánsz
értékei, az értékek reneszánsza, Tanulmánykötet,
Nyugat-magyarországi Egyetemi Kiadó, Győr,
p.836-849.

SZENTES Erzsébet (2008): Foglalkozásválasztás és
továbbtanulási szándék vizsgálata XII. osztályosok
körében. Az anyanyelvoktatás metamorfózisa.
Szerk. Pletl Rita, Scientia Kiadó, Kolozsvár, p.113-
126.